

Brusel 8. července 2026
(OR. en)

11376/26

AGRI 560
AGRIORG 90
AGRIFIN 138
AGRISTR 38
ENV 921
POLCOM 275
VETER 115

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	7. července 2026
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2026) 576 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Strategie EU pro chov hospodářských zvířat

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2026) 576 final.

Příloha: COM(2026) 576 final

EVROPSKÁ
KOMISE

Ve Štrasburku dne 7.7.2026
COM(2026) 576 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Strategie EU pro chov hospodářských zvířat

{SWD(2026) 576 final}

1. ÚVOD

Chov hospodářských zvířat patří k nejstarším činnostem lidstva. Od doby, kdy byla zvířata poprvé domestikována před více než 10 000 lety, hraje chov hospodářských zvířat klíčovou roli v sociálním a ekonomickém rozvoji civilizací. V průběhu staletí nebyl chov hospodářských zvířat pouze nepostradatelnou součástí našeho potravinového systému. Zajišťuje také obživu Evropanů, stal se oporou venkovského hospodářství a charakteristickým prvkem naší krajiny.

V dnešní Evropě představuje chov hospodářských zvířat rozmanitou a komplexní hospodářskou činnost, která tvoří přibližně 40 % přidané hodnoty zemědělství v EU a generuje obrát ve výši 400 miliard EUR ročně. Má významný sociální a územní dopad: zaměstnává přibližně 7 milionů lidí a zahrnuje 4 miliony zemědělských podniků rozmístěných po celém evropském území, často v oblastech, kde je jen málo alternativních hospodářských činností. Venkovské oblasti Evropy, od alpských pastvin až po východní příhraniční regiony, od arktických oblastí až po jižní dehesy a nejvzdálenější regiony EU, stejně jako středomořské ostrovy, potřebují ke svému přežití chov hospodářských zvířat. Díky tomu, že má chov hospodářských zvířat klíčovou roli při udržení obyvatelstva ve venkovských oblastech a zachování jejich ekonomické vitality, významně přispívá k plnění cílů EU v oblasti bezpečnosti a připravenosti. Východní evropské příhraniční regiony jsou vystaveny vysokému riziku opouštění půdy, což je doprovázeno rychlým úbytkem počtu hospodářských zvířat, což dále snižuje odolnost těchto regionů vůči krizím a bezpečnostním rizikům⁽¹⁾.

Odvětví chovu hospodářských zvířat v EU hraje klíčovou roli při zajišťování potravinového zabezpečení tím, že dodává vysoce kvalitní bílkoviny, a to nejen v EU, ale i na celosvětové úrovni, přičemž EU vykazuje kladnou obchodní bilanci a poptávka po jejích produktech roste díky normám na úrovni světové špičky, kvalitě a udržitelnosti⁽²⁾, díky nimž má evropská excelence celosvětový věhlas.

Jelikož se z hlediska konkurenceschopnosti Unie a její otevřené strategické autonomie jedná o klíčové strategické odvětví, tato strategie stanoví opatření zaměřená na řešení stávajících slabých míst a posílení jeho odolnosti ve světě, kde roste tržní konkurence. Zároveň musí toto odvětví lépe reagovat na rostoucí očekávání společnosti, zejména v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, přeměnit svou environmentální stopu v pozitivní externalitu a posílit své územní ukotvení. Zlepšení integrace v potravinovém řetězci a uplatnění komplexního přístupu založeného na oběhovém hospodářství by umožnilo využívání všech vedlejších produktů a biomasy, což by zemědělcům zajistilo dodatečné příjmy a zároveň snížilo uhlíkovou stopu chovu hospodářských zvířat.

(1) Sdělení o východních regionech EU sousedících s Ruskem, Běloruskem a Ukrajinou, COM(2026) 82 final.

(2) Očekává se, že spotřeba masa v celosvětovém měřítku v důsledku rychlého růstu počtu obyvatel a příjmů ještě poroste. Unie je předním světovým obchodníkem s živočišnými produkty. V roce 2025 vyvezla EU živočišné produkty v hodnotě 53 miliard EUR, zatímco dovoz činil 16 miliard EUR. Převládají mléčné výrobky: v roce 2025 dosáhla jejich hodnota 20,7 miliardy EUR, přičemž čistý obchodní přebytek činil 18 miliard EUR. Obchodní bilance EU v oblasti živočišných produktů byla v uplynulém desetiletí kladná.

Jak bylo oznámeno ve sdělení „Vize pro zemědělství a potraviny“⁽³⁾, odvětví chovu hospodářských zvířat v EU si zaslouží dlouhodobou strategii, která respektuje rozmanitost a specifika chovu hospodářských zvířat napříč Evropou. Pokračování v přechodu k odolnému, konkurenceschopnému a udržitelnému odvětví chovu hospodářských zvířat v EU je zásadní pro boj proti vyliďňování nejzranitelnějších území a zároveň pro dosažení cíle klimatické neutrality do roku 2050. Tento přechod bude patřit mezi cíle podporované v rámci společné zemědělské politiky (dále jen „SZP“) po roce 2027 a podpoří tak provádění Strategie generační obměny⁽⁴⁾, Strategie bioekonomiky EU⁽⁵⁾, připravovaného nového Akčního plánu pro venkov⁽⁶⁾, Akčního plánu pro hnojiva⁽⁷⁾ a sdělení o řízení rizik přírodních požárů⁽⁸⁾. Na mezinárodní úrovni Komise s cílem doprovodit tento přechod sjednocením mezinárodních norem spolupracuje s multilaterálními orgány, zejména s organizací FAO v rámci Globálního akčního plánu pro udržitelný chov hospodářských zvířat (Global Plan of Action for Sustainable Livestock).

Aby byla zajištěna dlouhodobá životaschopnost odvětví chovu hospodářských zvířat v EU, je zapotřebí strategie, která:

- bude směřovat k **odolnému systému chovu hospodářských zvířat**, který odolá krizím a bude lépe přizpůsoben klimatické zátěži,
- posílí jeho **konkurenceschopnost** na úrovni EU i na celosvětové úrovni,
- **posílí dobré životní podmínky zvířat a minimalizuje jeho klimatickou a environmentální stopu**, tak aby bylo zajištěno, že obstojí i v budoucnosti,
- zajistí, aby systémy produkce chovu hospodářských zvířat i nadále odpovídaly **specifickým charakteristikám různých regionů**, podporovaly venkovské hospodářství a tradice v celé Evropě a nadále přispívaly k zachování jejich bohaté biologické rozmanitosti,
- podporuje **excelenci** v chovu hospodářských zvířat jako specifický evropský přístup k chovu hospodářských zvířat, který je spotřebiteli uznáván a oceňován, zejména pokud jde o dobré životní podmínky zvířat.

Tato strategie vychází z rozsáhlé spolupráce se zúčastněnými stranami v rámci pracovního okruhu v oblasti chovu hospodářských zvířat a zohledňuje více než roční dialog vedený s členskými státy, zemědělci, zástupci odvětví a občanskou společností, včetně Evropského výboru pro zemědělství a potraviny. Její součástí je Plán týkající se bílkovin, jehož cílem je zvýšit odolnost a udržitelnost systému EU v oblasti bílkovin. Toto sdělení, které vychází z analýzy silných a slabých stránek odvětví, jež je prezentována v doprovodném pracovním dokumentu útvarů Komise, zohledňuje zprávu Evropského parlamentu vypracovanou z vlastní iniciativy s názvem „*Jak zajistit udržitelnou budoucnost odvětví živočišné výroby v*

⁽³⁾ Vize pro zemědělství a potraviny: Společné utváření atraktivního zemědělského a potravinářského odvětví EU pro budoucí generace (COM(2025) 75 final).

⁽⁴⁾ Strategie generační obměny v zemědělství (COM(2025) 872 final).

⁽⁵⁾ Strategický rámec pro konkurenceschopnou a udržitelnou bioekonomiku EU (COM(2025) 960 final).

⁽⁶⁾ Přezkoumaný Akční plán EU pro venkov (Reviewed EU rural action plan) – dokument připojený ke zprávě Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů s názvem „Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU: hlavní úspěchy a další vývoj“ (SWD/2024/451 final).

⁽⁷⁾ Akční plán pro hnojiva: Partnerství pro zajištění dostupnosti, cenové dostupnosti a strategické autonomie hnojiv z domácích zdrojů v EU (COM(2026) 310 final).

⁽⁸⁾ Sdělení o integrovaném řízení rizik přírodních požárů (COM(2026) 330 final).

EU s ohledem na potřebu zajistit potravinové zabezpečení a odolnost zemědělců a na výzvy, které představují nemoci zvířat?“⁽⁹⁾.

2. SOUČASNÝ STAV ODVĚTVÍ CHOVU HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT V EU

2.1. Výzvy a příležitosti

Odvětví chovu hospodářských zvířat v EU čelí kombinaci strukturálního a každodenního tlaku. Tyto tlaky již v některých regionech přispívají k ukončování činnosti zemědělských podniků, zejména v odvětví chovu skotu, ovcí a koz, a vyvolávají obavy ohledně dlouhodobé udržitelnosti chovu hospodářských zvířat v některých částech Unie. Například Francie zaznamenala úbytek v uplynulém desetiletí o 16 % svého skotu a Německo ve stejném období o 22 % svých prasat.

Hlavním problémem je **ziskovost**. Vysoké vstupní náklady, volatilita trhu a vystavení výkyvům cen krmiv a energií nadále stlačují marže. Dodržování vysokých standardů EU nezbytných pro ochranu dobrých životních podmínek zvířat, bezpečnosti potravin, klimatu a životního prostředí může zároveň vytvářet výrobní náklady, které se ne vždy odrážejí v tržních cenách. Zemědělci rovněž mají slabou vyjednávací sílu vůči kupujícím.

Odvětví chovu hospodářských zvířat v EU rovněž čelí výzvám v oblasti udržitelnosti. Jedná se o významný zdroj emisí skleníkových plynů ze zemědělství a znečištění amoniakem a živinami, což má dopad na klima, ovzduší, kvalitu vody a biologickou rozmanitost. Ačkoli emise soustavně klesají, tempo je pomalé. Koncentrace chovu hospodářských zvířat v některých oblastech EU způsobuje nerovnováhu živin, což vede ke znečištění živinami. Zároveň je extenzivní chov pasoucích se hospodářských zvířat nezbytný pro zachování travních porostů, které podporují biologickou rozmanitost a venkovské biotopy, přispívají k ochraně přírody a pomáhají předcházet opouštění půdy a vylidňování venkovských oblastí.

Výhled tohoto odvětví dále ovlivňuje několik **strukturálních slabých míst**. Budoucí kapacitu tohoto odvětví ohrožují stárnoucí zemědělská populace, nedostatečná generační obměna, nedostatek pracovních sil – včetně veterinárních služeb na venkově – a náročné pracovní podmínky. Dopady změny klimatu a ohniska nálezů zvířat nepříznivě ovlivňují hospodářské výsledky.

Budoucnost odvětví chovu hospodářských zvířat v EU musí vycházet z jeho významných silných stránek a příležitostí. Odvětví chovu hospodářských zvířat v EU je silně založeno na tradicích, opírá se však i o inovace a podnikavost. Rozmanitost systémů produkce, druhů a území zvyšuje odolnost a přizpůsobivost. Vysoké standardy EU posilují důvěru spotřebitelů a umožňují silné postavení na prémiových trzích. V některých odvětvích přispívají k produktivitě a vývozní výkonnosti efektivní systémy produkce, moderní veterinární služby a dobře rozvinuté dodavatelské řetězce. Inovace a zavádění přístupů oběhové bioekonomiky zlepšují jak konkurenceschopnost, tak environmentální výsledky. Zemědělci jsou stále častěji nejen producenty potravin, ale také strážci přírody, poskytovateli turistického ubytování a producenty obnovitelné energie pro potřeby svých zemědělských podniků a v mnoha případech i pro širší spotřebu, čímž snižují závislost EU na alternativách založených na fosilních palivech.

⁽⁹⁾ 2025/2053(INI)

3. STRATEGIE:

Unie musí být v roce 2040 místem, kde udržitelný chov hospodářských zvířat nejen přežije, ale bude i vzkvétat.

Toto odvětví musí být podporováno uceleným politickým rámcem, který je jednoduchý, předvídatelný a zohledňuje reálné podmínky v zemědělství. V příštím programovém období, aniž by tím byl předjímán výsledek probíhajících jednání o víceletém finančním rámci (dále jen „VFR“), bude SZP i nadále představovat klíčový pilíř podpory, a to jak v oblasti příjmů, investic, tak i pobídek, v rámci budoucích plánů národního a regionálního partnerství, přičemž bude doplněna navrhovaným programem Horizont Evropa ⁽¹⁰⁾ a Evropským fondem pro konkurenceschopnost (dále jen „ECF“) ⁽¹¹⁾ s cílem podpořit inovace.

Tato strategie stanovuje dlouhodobý směr pro konkurenceschopnost a udržitelnost tohoto odvětví v kontextu zvýšené připravenosti. To se promítá do provozních opatření na úrovni EU, členských států a zúčastněných stran, přičemž důraz je kladen na cílená, územně specifická řešení přizpůsobená různým systémům produkce a regionům, a to na základě holistického a soudržného přístupu přesahujícího jednotlivé politiky.

Komise hodlá zachovat **pracovní okruh v oblasti chovu hospodářských zvířat** jako fórum pro diskusi a další rozvoj některých níže uvedených iniciativ, neboť umožňuje inkluzivní způsob provádění strategie.

3.1. Odolné odvětví chovu hospodářských zvířat, které odolá krizi

Odolný systém chovu hospodářských zvířat je zásadní pro potravinové zabezpečení Unie, její strategickou autonomii a životaschopnost venkovských oblastí. Odolnost znamená více než jen schopnost zotavit se po šoku. Znamená to také umět předvídat rizika, snižovat zranitelnost, přizpůsobovat se strukturálním změnám a nadále zajišťovat bezpečné, udržitelné a cenově dostupné potraviny i za stále obtížnějších podmínek. Pro odvětví chovu hospodářských zvířat je to nyní naléhavá priorita. Producenti čelí rostoucímu tlaku ze strany nestabilních trhů, rostoucím nákladům na vstupy a fixním nákladům, změně klimatu, nedostatku vody, nákazám zvířat, nedostatku pracovních sil a kvalifikovaných pracovníků, geopolitické nestabilitě a nespravedlivé globální konkurenci. Silnější a odolnější odvětví je proto nezbytné jak k ochraně živobytí zemědělců, tak k zachování produkční kapacity Unie.

První prioritou je posílit rámec pro řízení rizik. Chovatelé hospodářských zvířat potřebují lepší přístup k financování, pojištění, zajištění, vzájemným fondům a nástrojům ke stabilizaci příjmu, které zohledňují specifická rizika tohoto odvětví, včetně klimatických jevů, narušení trhu a nálezů zvířat. Budoucí politika by měla zlepšit

⁽¹⁰⁾ Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se zavádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa na období 2028–2034 a stanoví pravidla pro účast a šíření výsledků a zrušuje nařízení (EU) 2021/695 (COM(2025) 543 final).

⁽¹¹⁾ Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se zřizuje Evropský fond pro konkurenceschopnost („ECF“), včetně zvláštního programu pro činnosti v oblasti obranného výzkumu a inovací, kterým se zrušují nařízení (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/697, (EU) 2021/783, zrušují ustanovení nařízení (EU) 2021/696, (EU) 2023/588 a mění nařízení (EU) [EDIP] (COM(2025) 555 final).

soudržnost mezi řízením rizik a krizovým řízením tak, aby mimořádná podpora nenahrazovala připravenost, ale ji doplňovala.

V této souvislosti Komise spolu s finančními institucemi, včetně Evropské investiční banky, připravuje podklady s cílem prozkoumat možnost vytvoření **zvláštního finančního režimu pro řízení rizik v rámci víceletého finančního rámce pro období po roce 2027**, který pokryje potřeby v oblasti pojištění a zajištění související s klimatem a rozšíří podporu i na rizika spojená s nákazami zvířat, přičemž doplní stávající nástroje ⁽¹²⁾.

Soubor nástrojů pro řízení rizik v rámci současné i budoucí SZP je již nyní poměrně komplexní ⁽¹³⁾ a umožňuje členským státům zvolit si tyto nástroje a přizpůsobit je svým potřebám. Komise vypracuje **příručku s praktickými pokyny k řízení rizik**, která bude vycházet z odborných znalostí na úrovni EU i na mezinárodní úrovni, aby členské státy mohly tyto potřeby lépe zohlednit ve svých budoucích plánech NRP. To **bude doplňovat doporučení SZP**, která se rovněž budou týkat aspektů řízení rizik. Komise rovněž posoudí a v příslušných případech odstraní správní překážky bránící zavádění konkrétních nástrojů řízení rizik, jako jsou vzájemné fondy, s cílem řešit jejich omezené využívání, zejména malými zemědělskými podniky.

Druhou prioritou je posílit prevenci nález a reakci na ně. Nákazy zvířat, včetně zoonóz, patří i nadále k nejzávažnějším hrozbám pro odolnost hospodářských zvířat, biologickou rozmanitost a potenciálně i pro lidské zdraví. Nedávná ohniska nález, jejichž četnost se výrazně zvýšila, ukázala, jak rozsáhlé ekonomické a sociální škody mohou způsobit, včetně utracení velkého počtu zvířat a narušení obchodu a činnosti na venkově. První linií obrany zůstávají **přísná opatření v oblasti biologické bezpečnosti**, která představují zásadní prvek prevence. Kromě toho základ pro aktualizaci unijního přístupu „jedno zdraví“ k řízení nález, včetně širšího a vědecky podloženého využívání preventivního očkování ve vhodných případech, poskytne **hodnocení právního rámce pro zdraví zvířat**. S cílem zlepšit schopnost přizpůsobovat se vznikajícím rizikům a nálezám Komise prověří, zda je stávající systém kategorizace nález i nadále vhodný pro daný účel a zda kritéria pro kategorizaci dostatečně zohledňují konkrétní výzvy. V zájmu posílení harmonizovaných opatření pro tlumení nález v celé EU bude Komise i nadále navrhopvat aktualizace právních předpisů v souladu s nejnovějšími vědeckými poznatky a mezinárodními normami stanovenými Světovou organizací pro zdraví zvířat (WOAH) a přijme prováděcí předpisy, které jasněji vymezí role a odpovědnosti. S cílem podpořit širší a vědecky podložené využívání preventivního očkování Komise rovněž posoudí, zda jsou stávající pravidla a zásady týkající se očkování i nadále přiměřené.

Tato činnost by měla vycházet z nejnovějších vědeckých doporučení Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) a měla by být podpořena intenzivnějším zapojením na mezinárodní úrovni s cílem prosadit přijetí sanitárních opatření EU. Aby řešila problém nerovnoměrného uznávání regionalizace třetími zeměmi, bude Komise i nadále podporovat členské státy tím, že vypracuje **pokyny k uplatňování očkování ve spojení s regionalizací a rozdělením do jednotek**, a zároveň bude u obchodních partnerů na

⁽¹²⁾ fi-compass, 2025, přehled trendů v oblasti klimatických rizik v zemědělství v celé Evropě za současných klimatických podmínek a v roce 2050 – Insurance and Risk Management Tools for Agriculture in the EU (Nástroje pojištění a řízení rizik pro zemědělství v EU) (https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/EAFRD_AGRRI_Insurance_Risk_MA.pdf).

⁽¹³⁾ Světová banka: Solutions for Better Agri-Risk Management in the European Union (Řešení pro lepší řízení zemědělských rizik v Evropské unii) (<https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099032326044016306>).

bilaterálních i multilaterálních fórech i nadále prosazovat uznání přístupu EU k regionalizaci, včetně očkování.

Klíčovým nadále zůstává soustavný **výzkum a inovace v oblasti zdraví zvířat a očkování**, včetně očkování DIVA ⁽¹⁴⁾, a to i pokud jde o možné očkování proti závažným přeshraničním nákazám. Tuto činnost podpoří navrhovaný zvláštní nástroj v rámci programu Horizont Evropa.

V rámci preventivních opatření bude Komise i nadále podporovat a posilovat kapacity členských států v oblasti sledování příslušných nákaz zvířat, čímž zajistí **včasné odhalování a včasnou reakci**. Velmi důležité jsou mechanismy včasného varování. Komise posoudí, jak financovat zdokonalení stávajících systémů, jak lépe začlenit digitalizaci do odhalování a varování a jak zlepšit poskytování informací zemědělcům v celé EU (aplikace, horké linky).

Zároveň **má pro prevenci, sledování, kontrolu a eradikaci**, zejména pokud jde o opatření pro mimořádnou situaci v případě výskytu ohnisek nákazy, zásadní význam dostatečné financování ze strany EU. Facilita EU navržená v rámci VFR umožňuje provádění společné politiky v oblasti zdraví a bezpečnosti (včetně zdraví a bezpečnosti zvířat) a může poskytnout cílenou podporu v případě výskytu nákaz zvířat, a to v rámci ročních rozpočtových procesů. Členské státy by rovněž mohly v rámci svých plánů NRP zajistit zemědělcům lepší přístup k preventivním nástrojům, včetně opatření v oblasti biologické bezpečnosti a očkování, a jejich větší využívání a zajistit odpovídající poradenské služby a dostatečný počet veterinárních pracovníků tím, že zavedou finanční pobídky pro veterináře ve venkovských oblastech, zatímco od zúčastněných stran se očekává, že posílí opatření v oblasti biologické bezpečnosti v zemědělských podnicích a začlení osvědčené postupy s cílem předcházet nákazám zvířat.

Třetí prioritou je zvýšit investice do přizpůsobování se změně klimatu, zmírňování změny klimatu a inovací. To by mohlo zahrnovat podporu inovací, které spolu s adaptačními opatřeními snižují intenzitu emisí, zlepšují hospodaření s živinami a zvyšují přínos systémů chovu hospodářských zvířat pro oběhové hospodářství. Odolnost závisí stále více na schopnosti odvětví vyrovnat se s klimatickou zátěží a efektivněji využívat zdroje. Zvýšení efektivity využívání vody může přispět jak k vodohospodářské odolnosti, tak k odolnosti zemědělců. To zahrnuje zachování a udržitelné využívání genetických zdrojů a strategie šlechtění zaměřené na zlepšení znaků odolnosti, jako je tolerance vůči suchu a odolnost vůči vysokým teplotám. Nejmodernější genomické techniky a metody šlechtění zvířat přinášejí výhody jak z ekonomického, tak z environmentálního hlediska. Vedou k nižší spotřebě krmiva a ke snížení emisí, což pro zemědělce znamená úspory a menší vystavení neustálým výkyvům cen. K zajištění větší odolnosti je rovněž zapotřebí zlepšit podmínky ustájení a větrání, protipovodňovou ochranu a další infrastrukturu odolnou vůči změně klimatu.

Klíčovými faktory pro zvýšení odolnosti odvětví chovu hospodářských zvířat v EU jsou **výzkum a inovace** v oblasti udržitelných postupů a technologií ⁽¹⁵⁾. **EU by se rovněž**

⁽¹⁴⁾ Očkování DIVA (očkování odlišující infikované zvíře od očkováného zvířete) představuje specializovaný typ očkování, jehož účelem je odlišit zvířata, která byla očkována, od zvířat, která se přirozeně nakazila danou nákazou. Toto odlišení má zásadní význam pro účinné tlumení nákaz, sledování a obchodní předpisy v oblasti chovu hospodářských zvířat i jiných zvířat.

⁽¹⁵⁾ Různé finanční nástroje v VFR by po roce 2027 mohly podpořit intenzivnější a koordinovanější úsilí v oblasti výzkumu a inovací zaměřené na udržitelné a odolné systémy chovu hospodářských zvířat, zahrnující zdraví zvířat a dobré životní podmínky zvířat, prevenci nákaz a očkování, smíšené systémy,

měla zaměřit na rozšíření a zavádění řešení. To by mělo zahrnovat podporu pro silnější a koordinovanější úsilí v oblasti výzkumu a inovací zaměřené na udržitelné systémy chovu hospodářských zvířat, **vývoj a zavádění** praktických nástrojů, jako jsou systémy na podporu rozhodování, senzory, aplikace využívající data velkého objemu, robotika, řešení v oblasti včasného varování a precizní chov hospodářských zvířat, a zároveň podporovat systémový a místně orientovaný přístup. Aby se urychlil dopad v praxi, **měly by být inovace lépe přizpůsobeny potřebám zemědělců**, aby se odolná řešení testovala, rozšiřovala a zaváděla napříč regiony a systémy produkce rychleji. To bude podpořeno nadcházejícím novým strategickým přístupem k výzkumu a inovacím AgRI 2040 a Food 2040. Tento nový přístup označuje chov hospodářských zvířat za klíčovou oblast činnosti v oblasti výzkumu a inovací a klade důraz na lepší zhodnocení výsledků výzkumu a inovací prostřednictvím startupů, scaleupů a plného průmyslového využití.

Odolnost rovněž vyžaduje, aby se odvětví chovu hospodářských zvířat stalo méně závislým na dovážených vstupech a aby bylo schopno ve větší míře využívat domácí a oběhové zdroje, jak je uvedeno v Plánu týkajícím se bílkovin a Akčním plánu pro hnojiva. Užší integrace s kandidátskými a partnerskými zeměmi zároveň nabízí příležitosti k posílení odolnosti a strategické autonomie Unie postupným rozvojem integrovanějších a udržitelnějších zemědělsko-potravinářských hodnotových řetězců.

Příklad projektů společných investic zaměřených na zvýšení odolnosti:

- instalace solárních panelů v zemědělských podnicích a společné bioplynové jednotky využívající statkové hnojivo, čímž se snižuje závislost na vnější energii a hnojivech,
- vybudování systému pro akumulaci a recyklaci vody za účelem zvládnutí sucha a vln veder,
- zapojení se do vzájemného fondu a systému pojištění proti rizikům plynoucím ze změny klimatu, které jsou podporovány politikami členských států s cílem stabilizovat příjmy během extrémních povětrnostních událostí.

Členské státy by měly **i nadále podporovat zemědělské postupy, které do svých obchodních modelů začleňují odolnost a udržitelnost, jako je například ekologické zemědělství**, a prostřednictvím přechodných plateb motivovat k přechodu na dlouhodobou odolnost. Opatření pro **generační obměnu** by měla lépe odrážet specifickou situaci chovu hospodářských zvířat.

Lepší spolupráce v rámci dodavatelského řetězce může přispět ke snížení cenových výkyvů a zlepšit přístup ke vstupům, zatímco účast v platformách pro sdílení znalostí a v inovačních partnerstvích může urychlit šíření osvědčených postupů.

Příklad: V oblastech ohrožených katarální horečkou ovcí, nodulární dermatitidou skotu nebo ptačí chřipkou zajišťují orgány a zúčastněné strany koordinovaný systém prevence těchto nákaz:

- členské státy prostřednictvím plánů NRP spolufinancují opatření k modernizaci v oblasti biologické bezpečnosti (dezinfekční stanice, kontrolovaný přístup do zemědělských podniků, karanténní zóny),

přizpůsobování se změně klimatu a zmírňování změny klimatu, snižování dopadů na životní prostředí, efektivitu krmiv a živin, genetické zdroje a šlechtění zaměřené na znaky zvyšující odolnost, řešení v oblasti oběhové bioekonomiky, sociální inovace a digitální technologie.

- zemědělci absolvují z prostředků NRPP odbornou přípravu prostřednictvím poradenských služeb a skupin EIP-AGRI zaměřenou na prevenci nákaz a plánování pro mimořádné situace,
- členské státy a účastníci hodnotového řetězce v oblasti chovu hospodářských zvířat zavádějí rámec pro sdílení nákladů, jehož cílem je společné financování opatření v případě výskytu ohnisek nákazy, včetně odškodnění zasažených chovatelů, a to na základě předem dohodnutých finančních mechanismů (náklady na eradikaci, omezení šíření nákazy a oživení se rozděluje mezi veřejné a soukromé příspěvky či pojistné fondy),
- s tím, jak se díky výzkumu a inovacím podporovaným EU dostávají na trh nové očkovací látky, je zaváděn program veřejných a soukromých subjektů v oblasti očkování a sledování.

Členské státy hrají klíčovou roli při přeměňování těchto cílů v konkrétní podporu v praxi tím, že:

- zahrnují investice do odolnosti do svých plánů národního a regionálního partnerství a zlepšují přístup zemědělců k nástrojům prevence nákaz,
- podporují pojištění a vzájemné fondy přizpůsobené odvětví chovu hospodářských zvířat,
- zajišťují, aby služby odborné přípravy a poradenské služby pro zemědělce zahrnovaly podrobné odborné znalosti v oblasti odolnosti hospodářských zvířat,
- podporují investice a agroenvironmentální a klimatická opatření, včetně programů zaměřených na zvyšování efektivity, které přispívají k zachování a udržitelnému využívání **genetických zdrojů hospodářských zvířat**, jež zvyšují odolnost odvětví chovu hospodářských zvířat a podporují biologickou rozmanitost, zdravou půdu a vodohospodářskou odolnost jako základ odolnosti odvětví chovu hospodářských zvířat,
- zvažují opatření k řešení nedostatku veterinárních služeb ve venkovských oblastech, například prostřednictvím cílených pobídek nebo digitálních konzultací, a podporují digitální dovednosti, konektivitu a investice na úrovni zemědělských podniků,
- podporují organizace producentů, modely družstev a odvětvová opatření SZP, což může přispět k posílení vyjednávací síly zemědělců a jejich schopnosti kolektivně řídit rizika.

3.2. Konkurenceschopné odvětví chovu hospodářských zvířat na úrovni EU i na celosvětové úrovni

Aby mohlo odvětví chovu hospodářských zvířat účinně konkurovat na globálním trhu, potřebuje předvídatelnější dlouhodobý rámec pro investice, musí využívat potenciál špičkových technologií a inovativních postupů a zároveň těžit z rovných podmínek a snížené regulační zátěže. Je třeba zastavit současný trend snižování kapitálu a zvýšit ziskovost, má-li evropský hodnotový řetězec chovu hospodářských zvířat zůstat konkurenceschopný a přilákat do tohoto odvětví nové zemědělce. Účinně čelit tlaku ze strany globální konkurence musí tomuto odvětví umožnit zachování přísných norem EU v oblasti bezpečnosti potravin, zdraví zvířat, dobrých životních podmínek zvířat a ochrany životního prostředí.

Prioritou je pomoci tomuto odvětví odstranit investiční mezeru, podpořit zavádění inovací a digitalizaci za účelem modernizace, zvýšení konkurenceschopnosti a udržitelnosti. Mnozí chovatelé hospodářských zvířat, zejména ti mladí a začínající, potřebují značný počáteční kapitál na moderní infrastrukturu, stroje a systémy pro nakládání se statkovými hnojivy. Platforma Fi-Compass odhaduje, že v odvětví chovu hospodářských zvířat činí nedostatek finančních prostředků více než 18 miliard EUR ⁽¹⁶⁾.

Zatímco Komise posuzuje dopad svého přezkumu v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, některé studie odhadují, že přechod na bezklecové systémy s sebou nese značné investiční potřeby ⁽¹⁷⁾. **Tyto finanční potřeby nelze pokrýt z jediného zdroje, ale vyžadují kombinaci nástrojů a opatření ze strany EU i členských států.** Mezi ně patří lepší tržní odměňování, veřejná podpora, přístup k finančním nástrojům a soukromým investicím, jakož i využití potenciálu nových oběhových obchodních modelů a lepší využívání vedlejších produktů. Vyžaduje to také dovednosti, finanční gramotnost a odpovídající poradenství, stejně jako stabilnější a jasnější právní rámec.

SZP zůstává klíčovým nástrojem pro podporu příjmů zemědělců, motivuje je k úsilí o udržitelnost a poskytuje investiční podporu, přičemž příští finanční období nabízí příležitosti přizpůsobené různým potřebám, od malých až po velké zemědělské podniky. Díky kombinaci různých opatření, včetně investic do infrastruktury a podpory inovativních projektů, mohou navrhované plány NRP a fond ECF přispět ke zvýšení investic do udržitelnosti, konkurenceschopnosti a odolnosti.

Komise zváží všechny možnosti a mimo jiné prozkoumá případné zřízení zvláštního finančního nástroje pro odvětví chovu hospodářských zvířat, který by pomohl odstranit finanční mezeru při investování do přechodu na vyšší úroveň udržitelnosti a dobrých životních podmínek zvířat.

Členské státy by měly zvážit také další iniciativy, jako je lepší přístup k úvěrům, úvěry se státní zárukou, nástroje veřejných zakázek, tržní opatření a příznivější úvěrové podmínky pro všechny zemědělce, zejména pro mladé a nové zemědělce. Komise na základě výsledků revize právních předpisů prozkoumá společně s Evropskou investiční bankou možnosti preferenčního přístupu k úvěrům pro zemědělce, kteří přecházejí na chov bez klecí. Přidanou hodnotu by zemědělským podnikům, které investují do udržitelnějších

⁽¹⁶⁾ <https://www.fi-compass.eu/library/market-analysis/financial-gap-eu-agricultural-sector?page=1>

⁽¹⁷⁾ Studie zadané organizacemi zemědělců s cílem odhadnout dopad přechodu na bezklecové systémy v odvětví chovu nosnic a v odvětví chovu prasat uvádějí investiční potřeby na úrovni EU ve výši přibližně 6,7 miliardy EUR pro odvětví chovu prasat (0,02 EUR na jeden kg vepřového masa po dobu patnácti let amortizace) a 2,6 miliardy EUR pro odvětví chovu nosnic² (0,0017 EUR na jedno vejce po dobu patnácti let amortizace). Náklady vyplývají především z potřeby přebudovat nebo nahradit stávající ustájení a instalovat infrastrukturu a vybavení potřebné pro bezklecovou produkci. Tyto údaje jsou uvedeny pouze jako příklad. Komise připravuje posouzení dopadů, které analyzuje všechny relevantní údaje a otázky spojené s jejími plánovanými návrhy.

¹ Potori et al. (2024). *An Assessment of the Impacts of the Phasing Out of Cages in EU Livestock Farming (Posouzení dopadů postupného ukončování klecového chovu hospodářských zvířat v EU): The Pig Sector (odvětví chovu prasat)*. *Agriculture*, 14(1), 111.

² Majewski et al. (2024). *An Assessment of the Impacts of the Phasing Out of Cages in EU Livestock Farming (Posouzení dopadů postupného ukončování klecového chovu hospodářských zvířat v EU): The Layer Sector (odvětví chovu nosnic)*. *Agriculture*, 14(2), 187.

systémů chovu hospodářských zvířat, mohly zároveň přinést programy odměňující uhlíkové zemědělství a přírodní kredity.

Kromě financování má zásadní význam zajistit **stabilní, předvídatelný a jasný právní rámec**, který umožní dlouhodobé plánování a investice. To posílí důvěru investorů a usnadní rozhodnutí o investicích, jejichž návratnost často trvá desítky let. Jednou z příčin této nejistoty jsou **povolovací postupy** ze strany vnitrostátních, regionálních a místních orgánů, a je třeba se jimi přednostně zabývat. Aby se zvýšila právní jistota pro hospodářské subjekty i pro orgány veřejné správy, předložila Komise na konci roku 2025 návrh na urychlení povolovacích postupů ⁽¹⁸⁾ a návrh na urychlení posuzování vlivů na životní prostředí. Probíhá zátěžový test směrnice o ochraně ptáků a směrnice o ochraně přírodních stanovišť a Komise na něj podle potřeby naváže dalšími opatřeními.

Aby se zlepšilo odměňování ze strany trhu, je nutné usilovat o zlepšení informování spotřebitelů, **sladění jejich očekávání se spravedlivými mechanismy stanovování cen a usilovat o diverzifikaci trhu**, aby bylo možné využívat výhod trhů vysoké hodnoty.

Zvýšení konkurenceschopnosti musí být spravedlivé. Zlepšení postavení zemědělců v potravinovém řetězci a jejich ochrana před nekalými obchodními praktikami je dlouhodobou prioritou, která bude podpořena na základě dosavadních zkušeností v rámci revize směrnice o nekalých obchodních praktikách ⁽¹⁹⁾. Zemědělci musí dostávat **lepší odměnu, a to i z nových hospodářských činností spojených s rozvojem bioekonomiky a využíváním vedlejších produktů**. Komise posoudí, jakým způsobem lze tyto aspekty co nejlépe začlenit do činnosti střediska EU pro sledování zemědělsko-potravinového řetězce, aby se zajistila transparentnost trhu v rámci celého hodnotového řetězce a posílila se důvěra.

Udržitelnost a oběhovost představují pro zemědělce velkou obchodní výhodu. Oběhové postupy a bioekonomika posilují autonomii v oblasti krmiv a maximalizují využití biomasy (včetně vedlejších živočišných produktů), což zase vede ke snížení množství odpadu a zajišťuje zemědělcům předvídatelnější příjmy. **Vedlejší produkty, jako je vlna nebo statkové hnojivo, nejsou odpadem, nýbrž zdrojem**, který má svou hodnotu a v oběhové bioekonomice slouží k mnoha účelům, a tyto jejich vlastnosti a potenciál by se měly odrazit i v právních předpisech. Subjekty v navazujících odvětvích (např. producenti mléčných či masných produktů) stále častěji spatřují ekonomické výhody odměňování zemědělců, kteří snižují emise ve svých zemědělských podnicích, čímž zvyšují konkurenceschopnost udržitelného chovu hospodářských zvířat.

Konkurenceschopnost je třeba posílit také **lepší integrací potravinového řetězce a vypracováním norem pro kvalitu masa**. Je třeba dále podporovat potenciál integrace chovu dojníc a masného skotu. Lepší koordinace v rámci dodavatelských řetězců by mohla přispět ke zlepšení jak ekonomické, tak environmentální výkonnosti systémů chovu dojníc a systému chovu masného skotu. Neméně důležité jsou i vysoce kvalitní hodnotové řetězce ve venkovských oblastech a odpovídající infrastruktura. Zkušenosti s rozvojem organizací producentů a družstev ukazují, jak nástroje zakotvené v nařízení o společné organizaci trhů

⁽¹⁸⁾ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001, (EU) 2019/944 a (EU) 2024/1788, pokud jde o urychlení povolovacích postupů – COM(2025) 1007.

⁽¹⁹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 ze dne 17. dubna 2019 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci. ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/633/oj>

se zemědělskými produkty ⁽²⁰⁾, pomáhají posilovat postavení zemědělců v hodnotovém řetězci a zvyšovat jejich podíl na vytvořené hodnotě.

Spravedlnost není jen vnitřní, ale i vnější. Podpora vzájemnosti a většího sjednocení norem produkce na celosvětové úrovni vyžaduje odpovídající kontroly, účinná ochranná opatření a trvalé úsilí o dodržování přísných norem. Jedná se o průběžnou činnost, která má jasnou prioritu. Dovoz produktů vyrobených podle méně přísných norem nejenže z obchodního hlediska znevýhodňuje výrobce v EU, ale také vede spíše k přesunu globálních emisí, než k jejich snížení. Probíhá zefektivňování kontrol potravin, živočišných a rostlinných produktů dovážených do EU, přičemž tyto kontroly již byly výrazně zpřísněny ⁽²¹⁾. Standardní součástí dohod uzavíraných Unii jsou ochranná opatření, která chrání evropské zemědělce před veškerým dovozem působícím újmu. Zahrnují vhodně nastavené kvóty, jejichž objemy jsou vázány na podmínky na trhu EU, a automatické ochranné doložky pro některé dohody, které poskytují další úroveň ochrany. Striktně se dodržují přísné normy bezpečnosti potravin, zejména pokud jde o používání antimikrobiálních látek a hormonů. **V současné době se přezkoumávají pravidla týkající se dobrých životních podmínek zvířat, aby se u dovážených produktů zajistil větší soulad norem.** V nadcházejícím finančním období umožní návrh na zřízení Jednotné bezpečnostní sítě s významným rozpočtem Unii lépe chránit zemědělce v obdobích kolísání trhu. Komise se bude zároveň věnovat specifické **zemědělsko-potravinářské diplomacii, zintenzivní své mise na vysoké úrovni a propagační opatření s cílem vytvořit pro evropský vývoz nové tržní příležitosti.**

Zjednodušení je zásadní složkou konkurenceschopnosti. Byly zahájeny důležité práce, je však třeba vyvinout další úsilí, aby mohlo zemědělsko-potravinářské odvětví těžit z právního rámce, který podporuje inovace a konkurenceschopnost a zároveň respektuje normy zdraví a dobrých životních podmínek zvířat a bezpečnosti potravin a krmiv. Probíhající diskuse o souhrnném balíčku v oblasti potravin a krmiv přinese zjednodušení, které je nanejvýš potřebné. Je třeba zvýšit pružnost **právních předpisů EU v oblasti hygieny** a lépe využívat ustanovení o flexibilitě, která jsou v nich obsažena, což umožní přizpůsobit strukturu a uspořádání nízkokapacitních jatek a zároveň dodržovat normy bezpečnosti potravin a dobrých životních podmínek zvířat a účinně je kombinovat s provozní praktičností. Navrhovaná změna regulačního rámce **pro doplňkové látky**, která je součástí souhrnného balíčku v oblasti potravin a krmiv, vytvoří příznivé podmínky pro vývoj a dostupnost nových inovativních doplňkových látek, zatímco pokračuje práce v souvislosti s potřebami dalšího zjednodušení, mimo jiné v rámci širších dialogů o provádění, jakož i **dialogů o potravinách**. Kromě toho **je třeba upravit předpisy týkající se vedlejších produktů živočišného původu**, aby se více podpořilo oběhové hospodářství, aniž by tím byly ohroženy normy v oblasti zdraví zvířat a bezpečnosti potravin a krmiv.

3.3. Udržitelné odvětví chovu hospodářských zvířat

Investice do udržitelnosti je investicí do dlouhodobé budoucnosti zemědělství. Přísnější normy v oblasti dobrých životních podmínek zvířat mohou přinést lepší ekonomické výsledky, snížit riziko nákazy a zajistit širší podporu, a to za předpokladu, že se přínosy v oblasti dobrých životních podmínek promítnou do měřitelných přínosů v

⁽²⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>

⁽²¹⁾ [Komise oznamuje zpřísnění kontrol produktů dovážených do EU.](#)

oblasti zdraví, produktivity nebo vyšších cen, přičemž tento čistý účinek se liší v závislosti na odvětví a tržních podmínkách. Účinné využívání dusíku v potravinových systémech a systémech bioekonomiky ⁽²²⁾, včetně účinnosti hnojiv, chrání vodu a půdu a zároveň snižuje vstupní náklady. Infrastruktura odolná vůči změně klimatu dokáže odolat dopadům extrémních povětrnostních událostí a zajistit dlouhodobou návratnost investic.

Úspěch závisí na schopnosti zemědělců investovat. Právě proto musí být přechod k řešení výzev v oblasti udržitelnosti **spravedlivý a vyvážený**. Zvýšení ambicí v oblasti udržitelnosti vyvolává otázky ohledně toho, **jak jsou rozloženy náklady v rámci hodnotového řetězce**. V některých případech může přechod ke zlepšení v oblasti udržitelnosti znamenat vyšší výrobní náklady pro zemědělce, nižší výnosy nebo snížení intenzity chovu. Některé zemědělské postupy, například ekologické zemědělství, umožňují skloubit vysoké nároky na ochranu životního prostředí a dobré životní podmínky zvířat se ziskovostí zemědělců. V případě jiných systémů, kdy tyto náklady nemohou plně pokrýt zemědělci nebo zbytek dodavatelského řetězce, nýbrž jsou rozloženy do celého dodavatelského řetězce, se nakonec promítají do vyšších cen potravin, které hradí spotřebitelé, aniž by se tím zvýšily příjmy producentů, a mohou vést i k poklesu poptávky. Proto je zapotřebí pečlivě promyšleného přechodu, který jak zemědělcům, tak společnosti zajistí přínosy v oblasti udržitelnosti, a zároveň zohlední kompromisy a zachová společenskou přijatelnost.

Unie a členské státy by měly zemědělcům umožnit zvolit opatření podporující tento přechod, která nejlépe vyhovují jejich jednotlivým zemědělským podnikům a postupům, a usnadnit jim rozhodování o tom, jak zvýšit udržitelnost jejich podnikání.

Slibnými nástroji na podporu spravedlivého přechodu jsou **dohody o udržitelnosti v rámci hodnotového řetězce**, v nichž všichni účastníci, včetně zprostředkovatelů a maloobchodního sektoru, přebírají část odpovědnosti. Umožňují například maloobchodnímu sektoru odměňovat zemědělce za dodržování přísnějších norem. Komise, členské státy a soukromé subjekty by měly tuto formu spolupráce dále podporovat.

Jakákoli dlouhodobá vize pro odvětví chovu hospodářských zvířat musí vycházet z využití jeho rozmanitosti. Pestrou mozaiku EU nelze udržet jednotným přístupem pro všechny. Vyžaduje to řešení šitá na míru, která zohledňují konkrétní lokality, odrážejí místní realitu a vycházejí z regionálních předností.

V návaznosti na dosavadní pokrok, díky němuž patří **evropské odvětví chovu hospodářských zvířat k nejproduktivnějším a ekologicky nejúčinnějším** ⁽²³⁾ na světě, představuje koncepce nového programového období příležitost proměnit tuto rozmanitost v konkrétní opatření, která vytyčí dlouhodobý směr.

Pokud jde o chov hospodářských zvířat, jsou pro občany klíčovým tématem **dobré životní podmínky zvířat**. Jak uvedl Evropský parlament, „očekávaný celosvětový nárůst spotřeby živočišných bílkovin je pro EU příležitostí k tomu, aby se stala světovým lídrem v zemědělství šetrném ke klimatu a zvířatům“. Je zapotřebí vymáhat stávající pravidla a

⁽²²⁾ [Strategie bioekonomiky EU](#) „Strategický rámec pro konkurenceschopnou a udržitelnou bioekonomiku EU. COM/2025/960 final“ se bude zabývat posouzením osvědčených postupů a inovací v oblasti bioekonomiky s cílem zvýšit účinnost využití dusíku v systémech bioekonomiky a v hodnotových sítích.

⁽²³⁾ FAO: Emise skleníkových plynů ze zemědělsko-potravinářských systémů, globální, regionální a vnitrostátní trendy, 2000–2022.

postupně přijímat opatření v návaznosti na evropskou občanskou iniciativu „End the Cage Age“, která by reagovala na obavy občanů a zaměřila se na odvětví, v nichž je přechod na systém bez uzavřeného ustájení proveditelný a založený na důkazech, přičemž existují dostatečně dlouhé přechodné lhůty a dostatečná finanční podpora, která chovatelům umožní se přizpůsobit. Vzhledem k výši potřebných investic bude tento přechod vyžadovat podporu, která bude rozložena do celého příštího finančního období i dalších období.

Přísné normy dobrých životních podmínek zvířat zvyšují efektivitu využívání zdrojů, například snížením úmrtnosti, prodloužením produktivní životnosti zvířat a zlepšením konverze krmiva. Zatímco v současnosti se odvětví nosnic opírá především o **usmrcování jednodenních drůbežích mláďat samčího pohlaví**, etickým požadavkům občanů lze vyhovět ukončením této praxe díky využití technologií určování pohlaví ve vejci, které jsou nyní k dispozici. Ty mohou zlepšit pověst odvětví produkce vajec v EU jako dodavatele vysoce kvalitních, eticky vyprodukovaných produktů. Ačkoli je tato technologie v některých členských státech k dispozici a využívá se, pro malé a střední líhny v celé EU zatím není plně dostupná ani cenově přijatelná. Proto je zapotřebí vyvinout další úsilí s cílem snížit náklady a zvýšit míru využívání. Do konce roku 2026 hodlá Komise navrhnout **cílenou revizi předpisů o dobrých životních podmínkách nosnic a kuřat chovaných na maso**, přičemž se zaměří na postupné zrušení klecového chovu, praktické ukazatele dobrých životních podmínek zvířat v zemědělských podnicích, ukončení systematického usmrcování drůbežích mláďat samčího pohlaví a odpovídající požadavky na dovoz. S cílem podpořit ukončení usmrcování jednodenních drůbežích mláďat samčího pohlaví Komise prozkoumá možnost aktualizace pravidel pro značení vajec, aby byli spotřebitelé, včetně těch ve třetích zemích, lépe informováni o zlepšeních, kterých chovatelé dosáhli. Do druhého čtvrtletí roku 2027 bude předložen podobný návrh týkající se **dobrych životních podmínek prasat**, včetně přechodu ze systému chovu v kotcích na systém chovu v ohradách.

V posledních letech získala zásadní význam diskuse o vývozu živých zvířat do třetích zemí, zejména za účelem okamžité porážky. Nová ohniska a opakující se nákazy zvířat v členských státech EU vedou k častým překážkám obchodu, které jsou někdy neodůvodněné. Možnost plánování tohoto vývozu prostřednictvím silniční i námořní přepravy zároveň ohrožují přírodní katastrofy a měnící se bezpečnostní situace v cílových zemích. Ty mohou rovněž vzbuzovat obavy ohledně dobrých životních podmínek zvířat. Komise proto bude úzce komunikovat s příslušnými zúčastněnými stranami, občanskou společností a cílovými třetími zeměmi a v závislosti na výsledku těchto výměn informací zváží další kroky, včetně možných alternativ k vývozu jatečných zvířat z EU do třetích zemí, při současném zachování postavení evropských chovatelů hospodářských zvířat na trhu.

Tyto přísné normy pro producenty v EU musí být doplněny recipročními požadavky na dovážené produkty, a to včetně odpovídajících nástrojů k jejich prosazování. V třetích zemích mohou platit méně přísná pravidla v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, přičemž občané EU očekávají, že všechny produkty na trhu EU budou v této oblasti splňovat přísné normy. Modernizace předpisů EU v oblasti dobrých životních podmínek zvířat a obchodní dohody EU představují zásadní příležitost k tomu, aby **u dovážených produktů byly zavedeny rovnocenné požadavky na dobré životní podmínky zvířat**, a to v souladu s normami WTO.

Jednou z priorit zůstává **trvalé úsilí o snižování emisí z chovu hospodářských zvířat**. Ačkoli emise enterického metanu v EU pocházející z chovu hospodářských zvířat

představují na globální úrovni jen malý podíl, v rámci EU představují největší zdroj ⁽²⁴⁾ emisí ze zemědělství. Snižování těchto emisí vyžaduje vědecky a systémově podložený přístup, který vychází ze stávajících osvědčených postupů a je navíc podpořen inovacemi a technologiemi. Různé druhy chovu hospodářských zvířat mají odlišné klimatické externality a odlišný potenciál k jejich řešení, což je rovněž třeba zohlednit.

Účinná politika snižování emisí metanu vyžaduje především přesná měření. Některé stávající metodiky pro odhad emisí z chovu hospodářských zvířat plně nezohledňují skutečné rozdíly mezi emisemi napříč různými systémy produkce, plemeny a krmnými režimy. Přístupy úrovně 1 a úrovně 2 podle metodologie IPCC by nemusely dostatečně odrážet hodnotu zlepšení prováděných přímo v zemědělských podnicích a genetické rozmanitosti. Zároveň probíhají diskuse s cílem prozkoumat nutnost zohlednění biogenní povahy emisí metanu v rámci krátkodobého koloběhu uhlíku. Jsou zapotřebí propracovanější přístupy, které by lépe odrážely skutečné postupy v chovu a zajistily by přesnější a spravedlivější posouzení vlivu chovu hospodářských zvířat na klima. Komise proto bude pracovat na **harmonizované metodice pro emise skleníkových plynů z chovu hospodářských zvířat na úrovni zemědělských podniků a bude podporovat monitorovací nástroje**, které lépe zohledňují opatření prováděná na úrovni zemědělských podniků a jsou lépe přizpůsobeny potřebám odvětví chovu hospodářských zvířat v EU. Naváže na práci, kterou zahájily některé členské státy ⁽²⁵⁾, jejímž cílem je vypracovat emisní normy úrovně 3, které umožní přesnější a diferencovanější vykazování emisí. Tato činnost bude spojena s pokračujícím rozvojem metod produkce v rámci marketingových norem a přístupu EU založeného na excelenci (viz bod 3.5 níže). Výsledky by měly rovněž přispět ke zvýšení přesnosti národních inventur skleníkových plynů členských států. EU je rovněž v souladu se svým vedoucím postavením v celosvětovém úsilí o snižování emisí metanu v rámci Globálního metanového závazku a souvisejících iniciativ připravena vyměňovat si zkušenosti v oblasti metod měření a snižování emisí s globálními partnery. Komise v úzké spolupráci se zástupci zemědělců a zúčastněnými stranami v potravinovém hodnotovém řetězci vyvíjí **pro zemědělce dobrovolný Kompas udržitelnosti pro zemědělce**. Tento vědecky podložený rámec umožní praktické a srovnatelné hodnocení klíčových aspektů udržitelnosti v různých zemědělských systémech. Kompas lze rovněž využít jako řídicí nástroj, který poskytuje pomoc při rozhodování, sledování pokroku a transparentním vykazování výkonnosti v průběhu času, a také jej lze využít k zapojení do režimů premií či smluv s premiemi, které odměňují ověřené snížení emisí, zlepšení dobrých životních podmínek zvířat a poskytování ekosystémových služeb. To umožní posuzovat **výkonnost na základě výsledků dosažených v praxi** a postupně se tak odklonit od přístupu založeného na požadavcích. Kromě toho Komise na základě pilotní metodiky certifikace posuzuje zahrnutí snížení emisí z chovu hospodářských zvířat do oblasti působnosti nařízení o pohlcování uhlíku a uhlíkovém zemědělství.

Je rovněž třeba vzít v úvahu skutečnost, že produkce potravin je ze své podstaty zakotvena v přirozených biologických procesech a že navzdory dodržování vysokých standardů EU vede k **nevyhnutelným endogenním emisím**, které s sebou přinášejí určité kompromisy a nelze je zcela odstranit. Poptávka je důležitým hnacím motorem přechodu, jak je

⁽²⁴⁾ BOSCO, S., CHEN, M., BIELZA, M., MONTERO CASTAÑO, A., SCHIEVANO, A. et al., Livestock Feeding and Sustainability: Mapping Environmental, Climate, and Productivity Outcomes (Krmení hospodářských zvířat a udržitelnost: zmapování výsledků v oblasti životního prostředí, klimatu a produktivity), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/3398918> (online), JRC143817.

⁽²⁵⁾ Irská federace chovatelů skotu (ICBF): <https://www.icbf.com/methane/>

vysvětleno v Plánu týkajícím se bílkovin, a je důležité si uvědomit, že pokles produkce v EU by mohl vést ke zvýšení dovozu a vyšším emisím v regionech mimo EU.

Dosažení dalšího pokroku ve snižování emisí skleníkových plynů musí vycházet z kombinace účinných politických opatření a pobídek, potenciálu genetického zlepšování, inovací a technologií, a to i v oblasti strategií krmení. Komise předloží **členským státům doporučení** v souvislosti s budoucí SZP a poskytne jim **soubor nejúčinnějších postupů**. Členské státy mohou své strategie navrhovat na základě své konkrétní situace, jak je zohledněno ve Strategii EU pro metan z roku 2020, přičemž přihlíží k investicím do opatření zvyšujících účinnost, která vedou ke snížení emisí, včetně chovu plemen s nižšími emisemi metanu, precizního krmení a pokročilé nakládání se statkovými hnojivy, jako je výroba bioplynu a zdokonalené technologie zpracování, jakož i řešení vedoucí ke snížení emisí v systémech chovu ve vnitřních prostorách. Značný potenciál pro snížení emisí navíc mají technologická řešení, díky nimž by mohly do roku 2040 emise skleníkových plynů klesnout nejméně o 16 % ⁽²⁶⁾. Kombinace ambiciózních opatření a pobídek v rámci SZP spolu s technologiemi a inovacemi by proto mohla přinést velmi výrazné snížení emisí a přispět k dosažení klimatického cíle pro rok 2040.

Členské státy mají příležitost zahrnout do svých budoucích NRPP **investice do bioplynu a biometanu** a/nebo tyto investice podporovat prostřednictvím jiných národních programů. Různé možnosti této podpory rovněž nabízí rámec státní podpory. Zařízení na výrobu bioplynu přeměňuje statkové hnojivo a zbytky ze zemědělství na obnovitelnou energii, digestát určený k hnojení a v některých případech i odvodněný digestát, který slouží jako podestýlka pro hospodářská zvířata. Vyrobenou energii lze využít přímo v zemědělském podniku nebo dokonce prodat na trhu, a sice s využitím mechanismu EU pro biomethan, čímž se vytvoří doplňkový příjem, posílí se odolnost a hospodářská životaschopnost zemědělských podniků a zároveň se sníží závislost na dovážených fosilních palivech a syntetických hnojivech.

Ochrana přírodních zdrojů před znečištěním a zajištění dobrého stavu půdy jsou zásadními prvky dlouhodobé strategie pro budoucnost chovu hospodářských zvířat. Vzhledem k tomu, že je chov hospodářských zvířat velmi rozmanitý, mají některé postupy chovu hospodářských zvířat významný dopad na životní prostředí spojený s negativními externalitami (jako je ztráta živin, emise do ovzduší...), zejména v oblastech s vysokou koncentrací hospodářských zvířat, zatímco jiné postupy, jako je extenzivní pastva a ekologické zemědělství, pozitivně přispívají k hospodaření s přírodními zdroji a ochraně přírody. Proto je environmentální výzvy třeba řešit individuálně a ve spolupráci se zemědělci.

Budoucí SZP představuje příležitost k dosažení pokroku směrem k lepší environmentální výkonnosti.

Členské státy by měly podporovat spolupráci v rámci celého hodnotového řetězce, přičemž mohou poskytovat podporu, zejména v oblastech s vysokou koncentrací hospodářských zvířat, s cílem zlepšit nakládání se statkovými hnojivy a živinami a snížit tlak na přírodní zdroje, a to i s využitím nových intervencí, které Komise předložila ve svém návrhu SZP. Členské státy mají k dispozici nástroje k poskytování větší podpory systémům založeným na pastvě na základě svých potřeb. Jsou rovněž vybízeny k tomu, aby rozšířily využívání krycích plodin, rozmanitých osevních postupů a alternativních zdrojů krmiv, poskytovaly

⁽²⁶⁾ Odhad GR AGRI vycházející z vlastních výpočtů a scénářů popsanych ve [zprávě o výhledu pro zemědělství z roku 2022](#).

podporu na zvýšení kapacit pro skladování statkových hnojiv a zjednodušily postupy pro investice do obnovitelných zdrojů energie, infrastruktury pro recyklaci živin a precizního zemědělství. Pro dosažení těchto cílů je důležitá trvalá podpora ekologického zemědělství.

Komise s pomocí pracovního okruhu v oblasti chovu hospodářských zvířat bude podporovat výměnu znalostí a osvědčených postupů s cílem vytvořit do roku 2027 **platformu pro chov hospodářských zvířat (Livestock Platform), která bude obsahovat komplexní úložiště osvědčených řešení** v oblasti klimatu, životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat. Toto úložiště bude identifikovat účinná zmírňující opatření, představí úspěšné přístupy uplatňované v zemědělských podnicích a poskytne pokyny týkající se nástrojů SZP a podpůrných mechanismů, které jsou k dispozici pro usnadnění jejich zavádění.

Zemědělci v EU již dodržují přísné environmentální normy stanovené v různých právních předpisech, z nichž některé mají významný dopad na jejich činnosti. **Komise v rámci širšího úsilí o zjednodušení provádí hodnocení a zátěžové testy některých z těchto předpisů.**

Brzy bude zveřejněno hodnocení **směrnice o dusičnanech** ⁽²⁷⁾. V návaznosti na tuto zprávu bude Komise pokračovat ve spolupráci s členskými státy s cílem určit osvědčené postupy a možnosti zjednodušení, pokud jde o to, jak zlepšit hospodaření s živinami na úrovni zemědělských podniků, plánování zemědělských prací, vedení záznamů a hnojení v malých zemědělských podnicích. Cílem bude optimalizovat provádění předpisů a zohlednit technologické tlaky a změnu klimatu, přičemž se bude usilovat o minimalizaci nadbytečné zátěže a zároveň o zajištění toho, aby opatření byla přiměřená a účinná při dosahování norem EU pro kvalitu vody. Komise bude členským státům poskytovat poradenství ohledně možností, **jak zjednodušit provádění směrnice, například u některých udržitelných postupů chovu hospodářských zvířat, a bude si rovněž vyměňovat informace o hodnotící zprávě s Výborem pro dusičnany.**

Komise rovněž provádí zátěžové testy pravidel směrnice o ochraně ptáků a směrnice o ochraně přírodních stanovišť ochrany přírody, jejichž výsledky budou zahrnuty do zprávy, jež má být předložena na konci roku 2026, a poslouží jako podklad pro budoucí rozhodnutí. Návrh na urychlení **povolovacích postupů a návrh na urychlení posuzování vlivů na životní prostředí (2025/0391 (COD))** již částečně reaguje na některé dlouhodobé požadavky na urychlení a zvýšení předvídatelnosti povolovacích postupů. Cílené zjednodušení povolovacích postupů je rovněž důležité jako doprovodné opatření k revizi právních předpisů, která postupně ruší používání klecí v odvětví chovu nosnic a prasat, a je opodstatněné vzhledem k tomu, že počet chovaných zvířat by v přizpůsobených chovných zařízeních zůstal nezměněn. **Potenciál pro lepší sladění environmentálních cílů s životaschopností zemědělství spočívá rovněž v inovacích.** V EU vyprodukoval chov hospodářských zvířat v letech 2016–2019 ročně více než 1,4 miliardy tun statkových hnojiv. Ačkoli jsou statková hnojiva v některých regionech spojována se znečištěním dusíkem, díky inovacím mohou představovat i příležitost. Komise zkoumá možnost rozšíření působnosti aktu o materiálech RENURE na určité druhy tekutých digestátů na bázi hnoje za předpokladu zavedení odpovídajících environmentálních opatření a první předběžné hodnocení předloží ve třetím čtvrtletí 2026. Stejně tak může využít digestátu z biologického odpadu, ať už přímo jako hnojiva, nebo k výrobě jiných biologických hnojiv,

⁽²⁷⁾ Směrnice Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů (Úř. věst. L 375, 31.12.1991, s. 1 (ES, DA, DE, EL, EN, FR, IT, NL, PT). ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj>

omezit negativní externalitu chovu hospodářských zvířat, umožnit lepší distribuci biologických hnojiv bohatých na uhlík, snížit závislost na syntetických hnojivech a posílit autonomii EU v oblasti výroby krmiv a potravin, a zároveň přispět k domácí výrobě energie (biometan). Komise bude usilovat o **usnadnění využívání vedlejších produktů živočišného původu**, aniž by tím ohrozila zdraví zvířat a standardy bezpečnosti potravin a krmiv, a **prověří případné regulační překážky**.

Klíčovým prvkem je lepší prostorové vyvážení a umožnění přesunu živin z oblastí s přebytkem do oblastí s nedostatkem, a to jak za účelem optimalizace jejich využití, tak za účelem snížení místního zatížení životního prostředí. Na tomto základě Komise s pomocí **pracovního okruhu v oblasti chovu hospodářských zvířat vypracuje specializovaný plán**, jehož cílem bude podpořit praktické provádění, posílit logistiku, snížit tlak, zajistit soudržnější uplatňování regulačního rámce a zajistit soudržnost právních předpisů a umožnit efektivnější a udržitelnější oběh živin v celé EU.

3.4. Odvětví chovu hospodářských zvířat, které odpovídá územní rozmanitosti Evropy

Územní rozmanitost Evropy vyžaduje rozmanité systémy chovu hospodářských zvířat přizpůsobené jedinečným charakteristikám jednotlivých regionů v celé Evropě.

Chov hospodářských zvířat hraje klíčovou roli při udržování hospodářství venkova a podpoře zaměstnanosti v mnoha regionech. V některých regionech se často jedná o jedinou ekonomickou příležitost. Toto odvětví má obzvláště význam ve znevýhodněných oblastech, jako jsou horské regiony, severní oblasti, pastviny a další přechodná a okrajová území, kde může být pěstování plodin obtížné nebo méně výnosné. Pasoucí se zvířata pomáhají udržovat tradiční krajinu, zabraňují přerůstání, omezují riziko přírodních požárů a přispívají k zachování biologické rozmanitosti tím, že zachovávají rozmanitá stanoviště⁽²⁸⁾. To pomáhá udržet obyvatele ve venkovských oblastech a snižuje to riziko opouštění půdy, což může vést ke zhoršování stavu životního prostředí a k úbytku tradičních krajinných prvků. Inovativní obchodní modely mohou účinně řešit současné výzvy tím, že obnoví klíčovou roli chovu hospodářských zvířat v těchto oblastech.

Pokles chovu hospodářských zvířat úzce souvisí s opouštěním půdy v mnoha evropských regionech. Středisko JRC odhaduje⁽²⁹⁾, že do roku 2030 by mohlo být opuštěno přibližně 11 % zemědělské půdy v EU, přičemž téměř čtvrtina (1,38 milionu ha) veškeré zemědělské půdy v EU bude pravděpodobně opuštěna z horských oblastí. To má rovněž významné demografické důsledky. Tyto výzvy by měly být řešeny soudržným a integrovaným způsobem, mimo jiné prostřednictvím našich budoucích demografických politik. Venkovské oblasti mají mimořádný potenciál stát se **hnací silou evropské odolnosti, udržitelného růstu a připravenosti**. Vytvoření ekonomicky atraktivních venkovských oblastí příhodných pro život pomůže udržet a přilákat lidi, a tím přispěje k dlouhodobé životaschopnosti těchto regionů.

(28) *Extensive livestock systems and nature in Europe (Extenzivní systémy chovu hospodářských zvířat a příroda v Evropě) | Publikace | Evropská agentura pro životní prostředí (EEA)*, 07/2026. V informačním přehledu agentury EEA se uvádí, že jedna třetina stanovišť uvedených v příloze I směrnice o ochraně přírodních stanovišť závisí na extenzivní pastvě.

(29) <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC113718>

Příležitost přeměnit slabá místa venkova ve skutečný dlouhodobý přínos je větší než kdy jindy. EU se pouští do koordinovanějšího a integrovanějšího plánování s cílem podpořit svůj udržitelný hospodářský růst, přičemž jako nástroj integrovaného plánování využívá plány NRP.

Aby tuto výzvu zvládla, bude Komise spolupracovat s členskými státy na vytvoření plánu, jak řešit konkrétní potřeby **regionů a venkovských oblastí, jimž hrozí opuštění**, s přihlédnutím ke specifické situaci v regionu východní hranice sousedícím s Ruskem, Běloruskem a Ukrajinou. Cílem je **obnovit udržitelný chov hospodářských zvířat** v oblastech, do kterých přirozeně patří a kde je žádoucí z důvodu jejich environmentálních, sociálních a ekonomických přínosů, a zároveň zajistit výkonnost konkurenceschopnějších regionů a komunit. Tento krok by mohl být motivován snahou přilákat všechny subjekty potřebné k tomu, aby se **ve venkovských komunitách upevnil efektivní hodnotový řetězec**, od zemědělců přes jatka, řemeslné zpracovatele a místní trhy až po spotřebitele.

Budoucí **Evropská observatoř pro půdu** ⁽³⁰⁾ k tomuto procesu přispěje výměnou informací a osvědčených postupů zaměřených na řešení problému opouštění půdy a dále rozvojem analýzy změn ve využívání půdy a udržitelného obhospodařování půdy.

V rámci budoucí SZP mají členské státy k dispozici řadu nástrojů, díky nimž mohou cíleně podporovat ohrožené oblasti chovu hospodářských zvířat. Cílený příjem vázaný na produkci a podpora oblastí s přírodními omezeními by se měly zaměřit na odvětví a oblasti, kde jsou nejvíce zapotřebí. Jedním z klíčových úkolů bude **přilákat novou generaci zemědělců** do oblastí, kde chov hospodářských zvířat způsobil sociální propast, a to prostřednictvím podpory pro začínající podniky, sociálních inovací, podnikání a investic, opatření usnadňujících přístup k půdě, podpory příjmu a pobídek. Tento úkol však přesahuje rámec toho, čeho lze dosáhnout prostřednictvím samotné SZP. Rozvoj místně integrovaných hodnotových řetězců v oblasti chovu hospodářských zvířat vyžaduje koordinované investice do infrastruktury, zpracovatelských zařízení, digitalizace a tržních struktur, které by měly být podpořeny sociálními a pracovními politikami a případně i praktickou podporou, která by zemědělcům pomohla vyrovnat se s tlaky souvisejícími s volně žijícími a planě rostoucími druhy.

Jedním z příkladů, který by mohl oživit místní ekonomiku a zároveň zlepšit dobré životní podmínky zvířat, jsou investice do nízkokapacitních a mobilních jatek ve vzdálených regionech. Komise s pomocí pracovního okruhu v oblasti chovu hospodářských zvířat vyčlení konkrétní zdroje na vypracování **plánu týkajícího se jatek, přičemž se zaměří na to, jak zlepšit jejich dostupnost ve venkovských oblastech, ať už se jedná o stacionární nebo mobilní jatka**, a to s využitím již financovaných projektů ⁽³¹⁾ a s ohledem na aspekty dobrých životních podmínek zvířat.

Příklad: Flexibilní síť místního zpracování s nízkokapacitními a mobilními jatkami (model odolnosti hodnotového řetězce ve venkovských oblastech). V řídicí

⁽³⁰⁾ Strategie generační obměny v zemědělství. COM/2025/872 final.

⁽³¹⁾ Příklady projektů financovaných z fondu EZFRV zaměřených na inovace a zlepšení dobrých životních podmínek zvířat v DE: [TadeLoS – Onfarm Slaughtering of Cattle without Stress \(Porážky skotu v zemědělském podniku bez stresu\) | Evropská síť pro SZP a Fully mobile slaughter unit \(Plně mobilní porážkové jednotky\) v Durynsku | Evropská síť pro SZP](#). Viz také příklad projektu financovaného v rámci programu Horizont 2020, jehož cílem je zavedení mobilních jatek ve Francii: [Practical case: Mobile Slaughter Unit \(Praktický příklad: mobilní porážková jednotka\) | Evropská síť pro SZP](#).

osídlených nebo horských oblastech členské státy podporují hybridní systém zpracování, který kombinuje malá stálá zařízení s mobilními jatkami.

- Je založeno regionální družstvo chovatelů hospodářských zvířat, které sdružuje zdroje zemědělců za účelem řízení logistiky a plánování.
- Členský stát spolufinancuje mobilní porážkové jednotky, které se přesouvají mezi zemědělskými podniky nebo určenými sběrnými místy, přičemž dodržují normy v oblasti zdraví zvířat a bezpečnosti potravin.
- Zjednodušení a optimalizace právních předpisů na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni, mimo jiné v oblasti registrace a uznávání.
- To vše doplňují malé provozy na porcování a balení a chladiřenské sklady v maloměstských oblastech, které byly modernizovány s podporou EU.
- Systém je začleněn do systému certifikace kvality, který odráží excelenci EU, a tím posiluje identitu a hodnotu produktu.
- Zavádějí se digitální nástroje (rezervační platformy, systémy sledovatelnosti) s cílem optimalizovat trasy, zajistit dodržování předpisů v oblasti dobrých životních podmínek zvířat a zkrátit čekací doby. Díky většímu podílu místních porážek se zlepšují dobré životní podmínky zvířat, protože se omezuje přeprava živých zvířat na dlouhé vzdálenosti.

Zásadní význam pro atraktivitu venkovských oblastí a pro posílení přínosu chovu hospodářských zvířat k obživě venkovského obyvatelstva má moderní digitální infrastruktura. Členské státy by měly urychlit investice do vysokorychlostního širokopásmového připojení, sítě 5G, satelitního připojení a připojení mimo rozvodnou síť, a tím umožnit zavádění technologií inteligentního zemědělství, systémů pro dálkové řízení chovu hospodářských zvířat a přístup k online službám.

Zásadní význam má také sociální odolnost. Na duševní pohodu a duševní zdraví chovatelů hospodářských zvířat v EU mají vliv nejen tlaky spojené s příjmy, ale také náročné pracovní podmínky, dlouhá pracovní doba a sociální izolace, zejména v odlehlějších venkovských oblastech. Zásadní význam má proto přístup ke službám zástupu a pomocným službám, protože umožňuje zemědělcům vzít si volno v případě nemoci nebo z důvodu rodinných povinností, a tím snížit stres a riziko vyhoření. Je třeba se také náležitě zabývat potřebami a rozdíly podle pohlaví. Dalším klíčovým sociálním faktorem je rozvoj dovedností, neboť zemědělci stále častěji absolvují odbornou přípravu v oblastech dobrých životních podmínek zvířat, ekologických postupů, digitálních nástrojů a řízení podniku, aby si zachovali odolnost a dokázali se přizpůsobit měnícím se politickým a tržním požadavkům. V tomto ohledu hrají klíčovou roli poradenské služby a politiky rozvoje venkova.

Regionální zdroje krmiv zvyšují odolnost, udržitelnost a strategickou autonomii a zároveň snižují závislost na dovozu. Díky začlenění travních porostů, vedlejších produktů a bílkovinných plodin pěstovaných v EU tyto systémy snižují emise, podporují venkovské hospodářství a jsou v souladu s cíli oběhového hospodářství. Jedná se o klíčové faktory plánu Komise pro odolnost, strategickou autonomii a udržitelnost systému EU v oblasti bílkovin.

3.5. Excellence v chovu hospodářských zvířat

Kvalita je jednou ze strategických předností Evropy. V kontextu rostoucích společenských očekávání, globální konkurence a územní zranitelnosti musí Evropská unie zachovat a dále rozvíjet své ambice dosáhnout excelence v chovu hospodářských zvířat.

Budoucnost odvětví chovu hospodářských zvířat v EU bude záviset nejen na jeho schopnosti zůstat konkurenceschopným a odolným, ale také na jeho schopnosti **učinít to, čím se evropský model produkce vyznačuje, viditelným, důvěryhodným a ekonomicky výnosným**. Jedná se o model chovu hospodářských zvířat, který není založen na co nejnižších nákladech, ale na vytváření hodnoty prostřednictvím osvědčených postupů, kvality, udržitelnosti, etiky a odpovědnosti.

Excelenci je třeba chápat v širším smyslu a neomezovat ji pouze na specializované či prémiové produkty. Měla by postupně charakterizovat všechny hodnotové řetězce v oblasti chovu hospodářských zvířat a všechny modely produkce. Každý zemědělský podnik s chovem hospodářských zvířat by měl mít možnost dosahovat co nejlepších výsledků, neustále se zlepšovat a mít jistotu, že tyto snahy budou uznány a odměněny jak trhem, tak i veřejnou politikou.

Komise hodlá **s pomocí pracovního okruhu v oblasti chovu hospodářských zvířat vypracovat ambiciózní plán směřující k dosažení excelence v oblasti chovu hospodářských zvířat**. Tento postup by měl rovněž umožnit Unii jasněji formulovat, čím se vyznačuje evropský chov hospodářských zvířat, a to jak v rámci vnitřního trhu, tak v globální konkurenci.

První prioritou je zajištění většího uznání excelence na trhu a její využití. Zemědělci mohou dodržovat přísné normy pouze v případě, že jsou pro ně mají ekonomický přínos. Zásadní význam má větší transparentnost v rámci celého potravinového řetězce, včetně jasnějších informací a označování. Komise pomůže spotřebitelům činit informovaná rozhodnutí a rozpoznávat hodnotu živočišných produktů z EU.

Klíčovým prvkem je **jasnější označení původu z EU**. Komise hodlá postupně posilovat význam označení původu z EU při uvádění živočišných produktů na trh prostřednictvím obchodních norem a zároveň zkoumat možnosti rozšíření právního základu v rámci společné organizace trhů se zemědělskými produkty. V první řadě bude **vycházet z předpisů pro drůbeží maso** a bude se snažit zlepšit informování o původu a vyvodit z toho poučení pro další odvětví.

Komise bude usilovat o zviditelnění přísnějších norem a specifických rysů chovu hospodářských zvířat v EU prostřednictvím nepovinných vyhrazených údajů v rámci společné organizace trhů se zemědělskými produkty. To by na základě dobrovolnosti umožnilo vytvořit jasně identifikovatelný **termín „evropská excelence“**, podpořenou regulačními specifikacemi, což by umožnilo věrohodně a harmonizovaně informovat o stanovených charakteristikách. Komise posoudí kritéria, jako je nízkouhlíková produkce, postupy šetrné k životnímu prostředí, využívání místních krmiv a místní chov a porážka a přísné normy v oblasti dobrých životních podmínek zvířat. Tyto nepovinné vyhrazené údaje by mohly být použity k prokázání souladu s požadavky na udržitelnost kladenými vnitrostátními nebo evropskými fondy jako podmínky pro přístup k investicím, což zemědělcům umožní získat přístup k možnostem financování, aniž by museli opakovaně předkládat stejné důkazy (zásada „pouze jednou“).

Komise rovněž posoudí, jak mohou stávající nástroje lépe podporovat zhodnocování kvality v živočišné výrobě, **včetně kvality masa**. Současný rámec pro klasifikaci jatečně upravených těl v Unii je založen především na kvantitativních kritériích. Ačkoli zajišťuje jednotný tržní jazyk a cenovou transparentnost, neodráží celou škálu kvalitativních atributů, které jsou důležité pro spotřebitele a pro tržní zhodnocení. Komise posoudí, zda by jej bylo možné na základě dobrovolnosti dále rozvíjet tak, aby zahrnoval určité kvalitativní charakteristiky, jako jsou organoleptické vlastnosti nebo vlastnosti související

s metodami produkce, a zda by tyto charakteristiky mohly být podpořeny nepovinnými vyhrazenými údaji s cílem posílit diferenciaci, tvorbu hodnoty a uznání kvality.

V rámci druhé priority bude Komise klást důraz na větší zviditelnění územně zakotvených systémů chovu hospodářských zvířat. Využije **propagační politiku EU** ke zdůraznění kvality, udržitelnosti, přísných norem dobrých životních podmínek zvířat, zejména systémů chovu bez klecí a produkce vajec bez usmrcování drůbežích mláďat samčího pohlaví, a k územnímu posílení pozice živočišných produktů EU na vnitřním i vnějším trhu. Větší podpora bude směřovat do systémů úzce spojených s venkovskými oblastmi, což přispěje k lepšímu informování o přidané hodnotě a v odůvodněných případech k posílení prémiového postavení.

S cílem maximalizovat tržní výnosy se zúčastněné strany a členské státy vybízejí ke spolupráci, zejména v oblasti **budování místních značek produktů**, které spojují živočišné produkty s historickou identitou a přírodními charakteristikami jejich konkrétních regionů či plemen; iniciativ v oblasti agroturistiky a diverzifikace; a kolektivní péče o krajinu za účelem ochrany biologické rozmanitosti a péče o krajinu v rámci ekosystémů založených na chovu hospodářských zvířat.

Aby bylo možné tyto snahy podpořit v širším měřítku, **mohla by propagační politika EU v oblasti zemědělství vyčlenit speciální propagační program** zaměřený na územně zakotvené systémy chovu hospodářských zvířat, čímž se urychlí jejich pronikání na trh.

Třetí priorita navazuje na stávající politiku EU v oblasti kvality, zejména na zeměpisná označení (dále jen „ZO“) a ekologickou produkci. Komise bude i nadále podporovat jejich používání, propagaci a ochranu jako klíčových nástrojů. Za účelem posílení těchto rámců provede Komise revizi akčních plánů pro ekologickou produkci a ZO.

4. ZÁVĚRY

V reakci na stále náročnější podmínky globální ekonomiky usiluje Unie o to, aby se cíle, jimiž jsou odolnost, konkurenceschopnost, udržitelnost, teritorialita a excelence, navzájem posilovaly a tvořily evropský model chovu hospodářských zvířat.

Strategie EU pro chov hospodářských zvířat představuje ucelenou vizi budoucnosti odvětví chovu hospodářských zvířat. Komise prosazuje pozitivní a vyvážený přístup k chovu hospodářských zvířat, přičemž uznává jak jeho výzvy, včetně environmentální a klimatické stopy, tak i přínosy tohoto odvětví pro zásobování potravinami, zaměstnanost, územní soudržnost, biologickou rozmanitost a kulturní hodnoty.

Odolnost bude zvýšena prostřednictvím koordinovaných opatření zaměřených na boj proti změně klimatu, posílení biologické bezpečnosti, zvládání sociálních výzev a zvýšení odolnosti trhů a dodavatelských řetězců.

Konkurenceschopnost se zvýší tím, že se vyřeší problém nedostatečného financování a zhoršující se situace v chovu hospodářských zvířat v některých regionech, podpoří se inovace, digitalizace a získávání dovedností a zajistí se spravedlivé obchodní podmínky.

Udržitelnosti bude dosaženo snížením environmentálních stop, podporou biologické rozmanitosti a prosazováním oběhových systémů chovu hospodářských zvířat zaměřených na dobré životní podmínky zvířat, které zachovávají životaschopnost venkovských oblastí.

Teritorialita zohledňuje rozmanitost evropské krajiny a místní podmínky, podporuje nové generace zemědělců a posiluje regionální ekonomiky.

Tyto koordinované snahy Komise, členských států a zúčastněných stran společně vytvoří pevný rámec **excellence**, který bude podporovat odvětví chovu hospodářských zvířat, aby se mu dařilo v podmínkách globální konkurence.

Komise bude s pomocí pracovního okruhu pro chov hospodářských zvířat sledovat pokrok a podávat o něm zprávy. Díky aktivnímu zapojení do těchto strategických iniciativ může odvětví očekávat udržitelnou, spravedlivou a prosperující budoucnost.